

12.10.2021

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

Tämän suosituksen korvaa 22.12.2021 annettu suositus
opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

- **Tämä suositus korvaa 5.8.2021 annetun suosituksen.**

Valtioneuvoston 9.9.2021 tekemän periaatepäätöksen mukaisesti epidemian alueellisista vaihekuvauksista luovutaan ja siirrytään yhdenmukaiseen paikallistason toimintaan pohjautuvaan toimintamalliin koko valtakunnassa. Tartuntatilannetta ja sen vaikutuksia seurataan ja tartuntarypäät sammutetaan ensisijaisesti tartuntatautilain mukaisin perustoimivaltuuksin kohdennetusti paikallisten viranomaisten toimesta.

Tartuntatautilain väliaikaiset säännökset toimenpiteistä COVID19-epidemian ehkäisemiseksi ovat voimassa 31.12.2021 asti.

Lakiperusteet ja toimivaltaisuudet

Tartuntatautilain (1227/2016) 8 §:n mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tässä laissa säädetään. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat

toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain velvoitteet koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset (447/2021) tulivat voimaan 1.7.2021. Muutokset ovat voimassa 31.12.2021 saakka. Tartuntatautilain 58 c § velvoittaa myös varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjiä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään laisamääritelyjen toimijoiden toiminnassa noudatettavista koronavirustaudin leviämisen estämiseen tähtäävistä velvoitteista. Velvoitteet ovat suoraan lain nojalla voimassa eivätkä edellytä erillistä viranomaispäätöstä.

Pykälän mukaisia velvoitteita ovat:

- päiväkodissa ja koulussa toimivilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- päiväkodissa ja koulussa toimiville annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet;
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään sekä
- päiväkodissa ja koulussa toimivilla oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja mahdolliset asiakaspaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Toimintaohjeet päiväkodissa ja koulussa toimiville voidaan antaa toimintaan parhaiten sopivalla tavalla esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, käytöstä ohjaavina merkintöinä tiloissa tai muulla vastaavalla tehokkaalla tavalla.

Tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 c §:n liittyvien velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Aluehallintovirasto ja kunta saavat tarkastaa valvomansa toimijan toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat ja antaa määräyksen puutteiden ja epäkohtien korjaamisesta.

Lisäksi tilojen hallinnasta vastaavan toimijan tulee järjestää osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista.

Suosituksen tarkoitus

Tämän suosituksen tarkoitus on tukea kouluja ja varhaiskasvatuksen toimintayksiköitä toteuttamaan koulunkäynti tai varhaiskasvatus koronaepidemian aikana siten, että se on turvallista lapsille ja henkilökunnalle. Suositusta noudattamalla voidaan hallita tartuntariskiä eli vähentää tartuntoja ja rajata mahdollisissa altistustilanteissa altistuneiden joukko mahdollisimman pieneksi. Toimintaa suunniteltaessa on tärkeää sovittaa yhteen lapsen etu ja oikeudet ja tartuntatautien torjunnan periaatteet.

Suosituksset turvalliseen koulunkäyntiin ja varhaiskasvatukseen

1. Kouluun tai varhaiskasvatukseen ei tulla oireisena

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkkukipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky. Kouluun tai varhaiskasvatukseen ei pitäisi tulla, jos on sairastumiseen viittaavia oireita.

Jos lapsi sairastuu päivän aikana, oireinen lapsi siirretään erilliseen tilaan odottamaan huoltajaa aikuisen valvonnassa.

Kun huoltaja toteaa, että lapsella on infektio-oireita, lapsen ei tulisi mennä kouluun tai varhaiskasvatukseen. Tällaisissa tilanteissa toimitaan THL:n ohjeiden mukaan; ajantasainen ohjeistus löytyy [THL:n Lapset ja koronavirus –sivulta](#).

[THL: Koronaviruksen oireet ja hoito](#)

2. Riskiryhmään kuuluvat

Vaikea koronavirustauti on harvinainen lapsilla, eikä sen riski ole lisääntynyt terveillä, eikä valtaosalla niistä lapsista ja nuorista, joilla on jokin pitkäaikais-sairaus. Vaikean koronavirustaudin riskiryhmään kuuluvat ne lapset, joiden perussairaus muutenkin aiheuttaa suurentuneen riskin vakaville infektioille. Hoitava lääkäri arvioi, voiko lapsi, jolla tai jonka perheenjäsenellä on vaikea perussairaus tai joka tarvitsee säännöllistä puolustuskykyä lamaavaa lääkitystä, osallistua lähiopetukseen tai varhaiskasvatukseen. Riskiryhmään kuuluvien 12 vuotta täyttäneiden on erityisen tärkeää huolehtia rokotussuojastaan kansallisen ohjeistuksen mukaisesti. Varhaiskasvatuksen ja koulun tapauskohtaisia järjestelyjä koskevassa päätöksenteossa voidaan hyödyntää lääkärin arviota.

Kouluissa tai varhaiskasvatuksessa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarvioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

3. Tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulisi välttää

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana. Jos mahdollista, kouluissa vältetään lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden tarpeettomia fyysisiä kontakteja. Kunnan sivistystoimi ja kunnan tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä. Kunta määrittelee tilanteeseensa sopivat käytännöt ja ohjeistaa perheitä toimimaan niiden mukaisesti.

- [THL: koronaviruksen tarttuminen ja siltä suojautuminen](#)

Päiväkodeissa ja kouluissa tulee noudattaa tartuntatautilain säännöksiä etäisyyden ylläpitämisestä (58 c§). Alueellinen tai paikallinen viranomaisen päättää, mitä ja miten suosituksen fyysisten kontaktien välttämistä koskevia toimia sovelletaan alueellisesta ja paikallisesta epidemiatilanteesta riippuen. Tartuntatautilain 58 c §:n mukaista väljyyttä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi seuraavilla alueellisesti ja paikallisesti päätettävillä toimenpiteillä:

- Kiinnitetään huomiota väljyyteen ja hygieniaan sekä pyritään tarvittaessa porrastamaan opetusta kouluissa mahdollisuuksien mukaan.
- Toimintaa rytmittämällä ja porrastamalla sekä ulkotiloja hyödyntämällä pyritään siihen, että samassa tilassa on mahdollisimman vähän henkilöitä.
- Ruokasalia voi käyttää porrastetusti. Hygieniasta huolehditaan tartuntatautilain 58 c §:n edellyttämällä tavalla ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.
- Isoja yhteistilaisuuksia järjestettäessä huomioidaan väljyys- ja hygienieki-jät.
- Tartuntariski varhaiskasvatuksessa ja kouluissa on seurannassa ollut pieni, eikä yleistä kansallista maskisuositusta näissä toimintaympäristöissä ole tarpeen antaa. Alueelliset ja paikalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa alueellaan tai paikallisesti omia täydentäviä tai rajatumpia suosituksia, jotka perustuvat heidän riskinarvioonsa ja valtuuksiinsa, huomioiden paikallinen ja alueellinen epidemiatilanne. Tarkemmat suositukset maskin käytöstä voivat siksi vaihdella alueittain.
- Muiden kuin lasten sekä koulun ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan oleskelu koulun tai varhaiskasvatuksen alueella on mahdollista tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden. Vastaavalla tavalla järjestetään myös lapsen ja perheen mahdollisuus tutustua koulun tai varhaiskasvatuksen toimintaan.

- Henkilökunnan kokoontumisia voidaan järjestää ja henkilöstön siirtyminen toimipaikasta toiseen on mahdollista epidemiatilanne ja tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden. Kokoontumisissa voidaan edelleen hyödyntää etäyhteyksiä.
- Hygienen tehostamisesta ja etäisyyksien ylläpitämisestä huolimatta on tärkeää huolehtia, että lapsi saa tarvitsemansa läheisyyden, turvan ja vuorovaikutuksen.

[Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle](#)

4. Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja.

- Käsien pesua suositellaan kouluun tai varhaiskasvatukseen tullessa, ennen ruokailua, aina ulkoa sisälle tullessa, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan huolellisesti puhtaaseen, kuivaan pyyhkeeseen. Tämä voi olla joko kertakäyttöinen paperipyyhe tai ns. rullakäsipyyhe, jossa puhdas ja likainen osa eivät ole kosketuksissa toisiinsa.
- Jos käsienpesu ei ole mahdollista, voidaan käyttää käsihuhdetta. Käsihuhdetta tulisi olla helposti saatavilla. Lasten käsihuhdetten käyttö tapahtuu aina aikuisen valvonnassa.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönäiliina, joka heitetään roskeen heti käytön jälkeen. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.

[Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Käsienpesu ja yskeminen](#)

5. Siivous ja ilmanvaihto

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. Koronavirus voi tarttua myös ilmvälitteisesti pienten aerosolien muodossa sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Tavaroiden välityksellä tapahtuvia tartuntoja ei ole todettu.

Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Tartuntatautilain 58 c §:n mukaisesti tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään. Saniteettitiloissa voi siivousta tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

THL:n erillinen ohjeistus ilmanvaihdesta tulisi huomioida varhaiskasvatuksen ja koulujen tilojen käytössä.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.
- Yhteiskäytössä olevien työvälineiden, kuten näppäimistöjen, tablettien tai askartelutarvikkeiden (sakset ym.) puhdistamista käyttäjien välillä suositellaan. Myös lelujen säännöllisestä puhdistamisesta huolehditaan.

[Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Ilmanvaihdesta on annettu erillinen ohjeistus](#)

[Työterveyslaitos: Ohje siivoukseen](#)

6. Jos koulussa tai varhaiskasvatuksessa todetaan koronavirustartunta

Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu tartuntatautilain mukaan kunnan tai sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos koulussa tai varhaiskasvatuksessa todetaan jollakulla koronavirustartunta, selvitetään, onko tapahtunut altistumista, ja altistuneet pitää jäljittää ja asettaa tartuntatautilain nojalla karanteeniin.

[Terveyden ja hyvinvoinninlaitos: Ohje korona-altistumistilanteisiin varhaiskasvatuksessa, koulussa ja oppilaitoksissa](#)

Koronavirustartunnan saaneen on siten oltava pois koulusta tai varhaiskasvatuksesta tartuntatautilääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.